

مدیریت ورزشی _ پاییز ۱۴۰۰
دوره ۱۳، شماره ۳، ص: ۸۷۰ - ۸۵۱
تاریخ دریافت: ۹۸ / ۱۲ / ۱۸
تاریخ پذیرش: ۹۹ / ۰۳ / ۲۱

تحلیل وضعیت عوامل مؤثر بر توسعه فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای مناسب با تأکید بر اقتصاد مقاومتی

صادق رضائی^۱ - ابوالفضل فراهانی^{۲*} - علی اصغر درودیان^۳ - علی محمد صفانیا^۴
۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران. ۲. استاد دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. ۳. استادیار گروه تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران. ۴. استاد مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل وضعیت عوامل مؤثر بر توسعه فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای مناسب با تأکید بر اقتصاد مقاومتی تدوین شده است. روش پژوهشی آمیخته بود؛ بنابراین بخش کیفی پژوهش مبتنی بر نظریه زمینه‌ای بوده و داده‌های مورد نیاز از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با خبرگان به روش نمونه‌گیری هدفمند، سهمیه‌ای گردآوری شده است. تحلیل داده‌ها پس از مراحل سه‌گانه کدگذاری مطابق الگوی پیشنهادی اشتراوس و کوربین (۱۹۹۸) صورت پذیرفت. بخش کمی پژوهش مبتنی بر پیمایش در جامعه هدفی متشکل از ۳۷۰ نفر از مدیران، کارکنان باشگاه و خدمات‌گیرندگان بخش ورزش شهر تهران که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای، طبقه‌ای و به‌صورت تصادفی انتخاب شده بودند، روایی صوری پرسشنامه توسط متخصصان بررسی و روایی محتوایی آن با استفاده از تحلیل عاملی انجام گرفت. داده‌های حاصل با روش‌های آماری تحلیل عاملی تأییدی و آزمون تی تک‌نمونه و استفاده از نرم‌افزار Amos و spss تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌های تحقیق بیانگر تأثیر قوی شاخص جذب سرمایه در ورزش بوده است. از این رو شاخص‌هایی چون توانمندسازی نیروی متخصص، مبارزه با فساد در ورزش، تدوین قوانین، به‌روزرسانی و تقویت مهندسی ورزشی و حمایت دولت از حضور بخش خصوصی در توسعه فضاهای ورزشی از دیگر راهکارهای مؤثر بر پدیده مرکزی مورد مطالعه بوده است. با توجه به نتایج می‌توان گفت که وضعیت تمام عوامل شناسایی شده و مؤثر در توسعه فضای ورزشی در شرایط متوسطی قرار می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی

اقتصاد مقاومتی، تحلیل وضعیت، توسعه فضای ورزشی.

Email: Dr.farahani608@gmail.com

* نویسنده مسئول : تلفن: ۰۹۱۲۳۵۶۰۹۶

مقدمه

یکی از ابزارهای مهم به‌منظور رشد و توسعه پایدار چه در بعد ورزش همگانی و چه در بعد ورزش قهرمانی، وجود اماکن و فضاهای ورزشی مناسب است؛ بنابراین از آنجا که ورزش می‌تواند نقش چشمگیری در پاسخگویی به جنبه‌های فردی (جسمی و روانی) و فراهم کردن زمینه‌های لازم در خصوص حیات جمعی شهروندان داشته باشد، اماکن و فضاهای ورزشی از مهم‌ترین ارکان رشد و توسعه ورزش هستند (۱). متأسفانه همواره یکی از انتقادات وارد به برنامه‌ریزان مدرن برای توسعه اجتماعات جدید، این است که پیش‌بینی لازم برای تأمین تسهیلات ورزشی - تفریحی به‌عمل نمی‌آید یا اینکه در اولویت آخر قرار می‌گیرند (۲). در کشور ما نیز آمار و ارقام به‌دست‌آمده از منابع (رسمی و غیررسمی) در خصوص سرانه فضاهای ورزشی نشان می‌دهد که تفاوت فاحشی با معیارهای استاندارد جهانی داریم و بی‌گمان باید در پی احداث فضاهای جدید ورزشی باشیم (۱). از طرفی با گسترش شهرها و شهرنشینی و افزایش جمعیت کشورهای مختلف جهان، ضرورت توسعه و ایجاد اماکن و فضاهای متناسب ورزشی نیز بیش از پیش نمایان شده است. غلبه فناوری و ماشینی شدن زندگی باعث بی‌حرکی و ایجاد مشکلات جسمی و روانی در مردم شده است؛ بنابراین مسئولان برای از بین بردن این فقر حرکتی، باید در پی توسعه امکانات و فضاهای ورزشی و تفریحی متنوع باشند (۳). با توجه به اینکه یکی از کاربری‌های مهم اراضی شهری، اماکن ورزشی است، باید در طرح‌های مختلف شهری و منطقه‌ای به توسعه فضاها و اماکن ورزشی توجه ویژه کرد و در این زمینه، تأثیرات تکوینی این اماکن در شهرها بسیار مهم است، از این‌رو اهمیت مطالعه تأثیرات توسعه فضاهای ورزشی در شهرها عمل بدیهی و الزامی است. شایان ذکر است به‌دلیل شرایط ویژه اقتصادی کشور مدتی است که نظریه اقتصاد مقاومتی توسط مقام معظم رهبری مطرح شده است و پرداختن به این موضوع به دلایلی مختلف امری مهم و ضروری است. از یک منظر دشمنان ملت ایران در تلاش‌اند تا نسبت به درهم‌ریختگی اقتصاد اقدام کنند و از ناحیه اقتصاد ضرباتی به جامعه شریف ایران وارد کنند و از طرف دیگر، مقاومت در اقتصاد عملی کارساز برای عبور از این مرحله است. از سوی دیگر موضوع اقتصاد مقاومتی موضوعی بدیع و جدید است و قانداً باید جوانب آن مورد توجه قرار گیرد (۴). برای کشور جمهوری اسلامی ایران که مصمم است اقتصاد تک‌محصولی و مبتنی بر درآمد نفت را متحول کند، موضوع اقتصاد مقاومتی راهکار و نقشه راه سازنده‌ای است (۵). از نظر دولت اقتصاد مقاومتی یعنی حرکت به سمت تولید داخلی، حمایت از تولید داخلی، تنظیم برنامه‌ها در جهت رونق اقتصادی در تمامی بخش‌ها به‌خصوص بخش ورزش همزمان با حفظ روند کاهنده تورم، ایجاد اشتغال مولد برای جوانان، تعامل سازنده با جهان

و جذب سرمایه و فناوری‌های نوین به کشور که می‌توان از آنها به‌عنوان نکات مهم در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی نام برد. دولت بر اقتصاد مقاومتی با رویکرد درون‌زا و برون‌نگر، اقتصادی توانمند و تأثیرناپذیر از تهدیدات خارجی تأکید بسیاری کرده است. همچنین با رویکرد اقتصاد مقاومتی در بخش‌های مختلف کشور، از جمله بخش ورزش می‌توان با توسعه آن از بسیاری از ناهنجاری‌ها و معضلات اجتماعی جلوگیری کرد (۶). در پیش گرفتن اقتصاد مقاومتی واکنشی هوشمندانه و راهبردی در مقابل دشواری‌ها و دشمنی‌هاست و اگر به درک صحیح و باور راسخ و اجرای مؤثر آن اهتمام ورزیم، در رفع دشواری‌ها و دفع دشمنی‌ها کارساز خواهد شد. نقش ورزش در تحقق اقتصاد مقاومتی ویژه است و ورزش به بخش اقتصادی، چه از بعد عملی و چه از بعد بصری، در تولید و مصرف کالاها و خدمات و تجهیزات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع مختلف نقش اساسی دارد و هم‌اکنون از مهم‌ترین عوامل اثرگذار در رشد اقتصاد ملی و از درآمدزاترین صنایع در سده بیست‌ویکم به‌شمار می‌رود. به‌منظور اجرای اقتصاد مقاومتی در حیطه ورزش اتخاذ راهکارهای مفید و کاربردی، دشواری‌ها را کاهش خواهد داد (۷). همچنین در یک سازمان ورزشی باید به‌عنوان عضوی از صنعت پولساز ورزش، در راستای درآمدزایی و کاهش هزینه‌های سازمانی و ملی حرکت کنند. صنعت ورزش وظیفه دارد نقش خود را در اقتصاد از جمله در مسائل مربوط به درآمدزایی و درصد مشارکت در تولید ناخالص ملی و نیز مباحث اشتغال‌زایی و کارآفرینی و کاهش وابستگی کشور به درآمدهای نفتی مشخص کند. همچنین سازمان ورزش باید دانش‌بنیان شود و در جهت افزایش بهره‌وری گام بردارد. صنعت ورزش باید در راستای توجه به تولیدات داخلی در ورزش حرکت کرده و شفاف‌سازی و سالم‌سازی و فرهنگ‌سازی در ورزش را به فرهنگ همگانی تبدیل کند و از ظرفیت‌های فنی، علمی و اقتصادی در این حوزه به بهترین شکل استفاده کند. هر اندازه نقش صنعت ورزش در تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی افزایش یابد، موتور محرکه اقتصادی بیشتر به حرکت درمی‌آید و پویایی اقتصادی بیشتر می‌شود. ورزش صنعتی است که می‌تواند وابستگی کشور را به درآمدهای نفتی کاهش دهد (۸). از جمله تحقیقات انجام‌گرفته در زمینه پژوهش حاضر، می‌توان به تحقیق سیف (۱۳۹۱) اشاره کرد که الگویی برای اقتصاد مقاومتی جمهوری ایران شامل مؤلفه‌های رشد اقتصادی، عدالت اقتصادی، ثبات اقتصادی و فنریت اقتصادی پیشنهاد داد. همچنین در این تحقیق، راهبردهای چهارگانه مقابله، خنثی‌سازی، جذب و ترمیم و پخش و تضعیف منطبق بر مسئله تحریم اقتصادی غرب تشریح و مصادیق آنها معرفی شده است (۹). همچنین نتایج تحقیق ابراهیمی (۱۳۹۶)، بیانگر آن است که موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه فضاها و اماکن ورزشی شهر تهران به‌ترتیب اولویت عبارت‌اند از

قانونی و حقوقی، مالی، مدیریتی، نیروی انسانی، اجتماعی و شناختی، اطلاعاتی و رسانه‌ای و انگیزشی. همچنین تعداد ۶۷ برنامه و راهکار عملیاتی برای رفع موانع و راه‌های مؤثر برای مشارکت بخش خصوصی در توسعه فضاها و اماکن ورزشی شناسایی شدند (۱۰). آجیلی (۱۳۹۳) نیز در تحقیق دیگری بیان کرد در بین شاخص‌های اثرگذار در موفقیت اجرای اقتصاد مقاومتی، شاخص خودتکایی با هدف کاهش واردات در بالاترین اولویت نسبت به شاخص‌های دیگر قرار دارد و نظام مدیریت فرهنگی و اجتماعی بیشترین اثر را بر اجرای موفقیت‌آمیز اقتصاد مقاومتی داراست. این نتیجه‌گیری می‌تواند در اجرای سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های آتی مدیریت اقتصاد مقاومتی به کار رود (۳). نتایج تحقیق هنری (۱۳۹۶)، نشان داد در بخش کیفی ۵ عامل کلی، ضعف عوامل حقوقی و قانونی، فقدان برنامه محوری، بی‌توجهی به تحقیق و توسعه، عوامل اقتصادی و بی‌توجهی به اسناد بالادستی دسته‌بندی شدند، در بخش کمی عامل حقوقی و قانونی با ۸۴ درصد بیشترین بار عاملی را داشت (۷). افشاری (۱۳۹۵) در تحقیق خود بیان کرد که پس از اصلاح مدل روابط علی در برخی فرضیات، تمام ارتباطات بین متغیرهای تحقیق معنادار و مدل تحقیق مبنی بر اثرگذاری متغیرهای مدیریت فرا نوگرا، اقتصاد مقاومتی و توسعه ورزش در توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران دارای برآزش لازم بود. با توجه به نتایج تحقیق، با شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی در ورزش می‌توان در گسترش و توسعه اقتصادی صنعت ورزش موفق بود (۱۱). در این میان موضوع حائز اهمیت اینکه به دلیل نبودن سرانه فضاها و ورزشی مناسب و منطبق با استانداردهای اعلامی در شهر تهران و از طرفی شرایط خاص اقتصادی کشور، مقوله توسعه فضاها و ورزش مبتنی بر اقتصاد مقاومتی به شدت نیازمند انجام پژوهش‌های علمی منظم و سازمان‌یافته است. با اجرای چنین پژوهش‌هایی می‌توان پیشنهادهایی را به سیاستگذاران، مدیران و صاحب‌نظران ورزشی دولتی و غیردولتی ارائه کرد تا آنها بتوانند با تصمیم‌گیری‌های پژوهش‌محور گام‌های اساسی در جهت توسعه فضاها و ورزشی کشور بردارند. از سوی دیگر، توسعه ورزش کشور می‌تواند در رشد اقتصاد کل کشور سهم داشته باشد. وابستگی شدید اقتصاد ایران به صادرات نفت، نوسانات قیمت آن و پایان‌پذیر بودن این منبع اقتصادی، نیاز به توجه کردن به سایر صنایع را که پتانسیل درآمدزایی هستند را دوچندان کرده است؛ بنابراین برای کشوری در حال توسعه‌ای چون ایران استفاده از تمامی فرصت‌های تجاری و اقتصادی قابل بهره‌برداری همانند ورزش (که نیازمند توسعه فضاها و امکانات ورزشی) ضرورتی انکارناپذیر است (۱۲). با توجه به اهمیت و نقش اساسی اقتصاد مقاومتی در ارتقاء، توسعه و پیشرفت فضاها و ورزشی، مسائل اصلی این تحقیق عبارت‌اند از: شاخص‌های تأثیرگذار بر توسعه فضاها و

ورزشی و رابطه آن با مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی کدام‌اند؟ همچنین وضعیت این شاخص‌ها چگونه است و اینکه راهکارهای مطلوب توسعه فضای ورزشی شهر تهران با رویکرد اقتصاد مقاومتی چیست؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از لحاظ رویکرد آمیخته (کیفی - کمی) است. از این رو در بخش کیفی از روش اکتشافی از نوع داده‌بنیاد و در بخش کمی از روش همبستگی استفاده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات در بخش کیفی از شیوه سیستماتیک (اشتراوس و کوربین) به روش مصاحبه نیمه‌ساختاری و در بخش کمی از روش میدانی به وسیله پرسشنامه استفاده شد. ساختار این پرسشنامه براساس اطلاعات حاصل از بخش کیفی پژوهش تنظیم شد. پرسشنامه مورد نظر براساس طیف ۵ ارزشی لیکرت ارزش‌گذاری شد. در این طیف خیلی زیاد (امتیاز ۵)، زیاد (امتیاز ۴)، تا حدودی (امتیاز ۳)، کم (امتیاز ۲) و خیلی کم نیز (امتیاز ۱) را به خود اختصاص داد. جامعه آماری در بخش کیفی تحقیق مشتمل بر خبرگان و صاحب‌نظران و استادان دانشگاه در دو حوزه اقتصاد و ورزش بود. جمع‌آوری نمونه‌ها نیز در این بخش به صورت نمونه‌گیری غیراحتمالی، با انتخاب هدفمند - سهمیه‌ای و با حداکثر تنوع یا ناهمگونی انجام گرفت. اندازه نمونه کیفی بر مبنای شاخص اشباع نظری برابر با ۱۶ نفر بود. جامعه آماری در بخش کمی تحقیق شامل مدیران و کارکنان باشگاه ورزشی و خدمات‌گیرندگان بخش ورزش شهرداری بودند که به روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای - طبقه‌ای - تصادفی انتخاب شدند و براساس جامعه نامحدود و نامشخص، به منظور برآورد نمونه از نرم‌افزار SPSS نمونه "Power" استفاده شد و حجم نمونه تعداد ۳۷۰ نفر برآورد شد. علاوه بر این، در بخش کیفی پژوهش به منظور سنجش روایی از معیارهای اسکینر، ادواردز و کوربت (۲۰۱۴) و برای پایایی، از روش توافق درون‌موضوعی دو کدگذار (درصد توافق) استفاده شد. در بخش کمی، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، با نظر ده تن از استادان دانشگاه با تخصص مدیریت ورزشی و اقتصاد، انجام و اصلاحات لازم صورت پذیرفت و روایی سازه آن با استفاده از تحلیل عاملی مرتبه اول و دوم که در جدول ۴ گزارش شده است، تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از طریق کدگذاری باز (شناسایی طبقه‌ها، خواص و ابعاد)، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی انجام پذیرفت. شایان ذکر است تمامی تحلیل‌های آماری در بخش کیفی با کمک نرم‌افزار Maxqda نسخه ۱۲ انجام گرفت. در فاز کمی به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی (تحلیل

عاملی تأییدی و آزمون تی تک‌نمونه) از طریق نرم‌افزار مدل‌یابی معادلات ساختاری Amos و Spss استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

نتایج توصیفی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌ها در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. وضعیت مربوط به جنسیت، سن، سطح تحصیلات و سابقه فعالیت ورزشی نمونه‌ها

متغیر	مقیاس‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۱۰۶	۳۹/۵
	مرد	۲۶۴	۶۰/۵
سن	۲۰ تا ۳۰ سال	۱۰۴	۲۸/۳
	۳۱ تا ۴۰ سال	۱۲۶	۳۴/۴
	۴۱ تا ۵۰ سال	۷۴	۲۰/۰
	۵۱ تا ۶۰ سال	۴۶	۱۲/۲
	بیشتر از ۶۰ سال	۲۰	۵/۰
سطح تحصیلات	کاردانی	۶۸	۱۷/۸
	کارشناسی	۱۰۸	۲۹/۴
	ارشد	۱۱۴	۳۱/۱
	دکتری	۸۰	۲۱/۷
سابقه فعالیت ورزشی	کمتر از یک سال	۷۲	۱۹/۵
	۱ تا ۳ سال	۱۵۲	۴۱/۱
	۳ تا ۵ سال	۹۲	۲۴/۹
	بیشتر از ۵ سال	۵۴	۱۴/۶
مجموع		۳۷۰	۱۰۰

در بخش کیفی پژوهش پس از انجام حدود ۲۰ ساعت مصاحبه عمیق با ۱۶ نفر از نمونه‌های منتخب، اشباع نظری به دست آمد و مصاحبه‌ها پیاده‌سازی شدند که روند تجزیه و تحلیل داده‌ها براساس مدل نظام‌مند اشتراوس و کوربین در سه مرحله کدگذاری اولیه، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی انجام گرفت که نتایج به دست آمده از آن ۱۳۰ کد اولیه است که از این تعداد ۱۰۶ مفهوم، ۲۴ کد محوری و ۵ کد گزینشی مطابق با جدول ۲ به دست آمد. همچنین در جدول ۲ برآورد آزمون تی (t) تک‌نمونه برای

تحلیل وضعیت عوامل مؤثر بر توسعه فضای ورزشی با تأکید بر اقتصاد مقاومتی ارائه شده است که بیانگر این است که میانگین وضعیت عوامل مؤثر بر توسعه فضای ورزشی شهر تهران با تأکید بر اقتصاد مقاومتی به طور معناداری ($Sig \leq 0/05$) بالاتر از میانگین فرضی (۳) یا مورد انتظار است. در نتیجه می توان گفت که وضعیت عوامل مؤثر بر توسعه فضای ورزشی شهر تهران با تأکید بر اقتصاد مقاومتی در شرایط متوسطی قرار دارد. از طرفی در جدول ۴ مقادیر بار عاملی بیانگر این است که همه مؤلفه ها در وضعیت مطلوبی قرار دارند، به عبارت دیگر همبستگی مؤلفه های مدل با معرف های تحلیل وضعیت فضای ورزشی شهر تهران در حد متوسط به بالا برآورد می شوند و در نتیجه ابزار سنجش این مؤلفه از اعتبار عاملی برخوردار است.

جدول ۲. کدگذاری گزینشی و برآورد تی (t) تک نمونه به منظور بررسی تحلیل وضعیت شاخص ها

مؤلفه	رتبه	شاخص ها	بار عاملی	آمار توصیفی		آمار استنباطی			
				میانگین	انحراف معیار	میانگین فرضی: ۳	میانگین فرضی: ۳		
						تفاوت میانگین	درجه آزادی		
						آماره t	Sig		
۱		چرخه فعال اقتصادی با ساخت اماکن ورزشی و برگزاری رویداد ورزشی	۰/۵۱	۴/۱۳۹	۰/۶۸۵	۱/۱۳۹	۳۵۹	۳۱/۵۵۵	۰/۰۰۱
۲		شفاف سازی	۰/۵۹	۴/۰۸۶	۰/۷۲۹	۱/۰۸۶	۳۵۹	۲۸/۲۶۸	۰/۰۰۱
۳		وجود ظرفیت های مختلف در توسعه فضاهای ورزشی	۰/۶۸	۴/۱۳۵	۰/۶۵۰	۱/۱۳۵	۳۵۹	۳۳/۱۰۸	۰/۰۰۱
۴		فساد سیستمی و مدیریتی	۰/۶۲	۴/۱۲۲	۰/۶۵۷	۱/۱۲۲	۳۵۹	۳۲/۳۷۴	۰/۰۰۱

۰/۰۰۱	۲۵/۳۶۵	۳۵۹	۰/۹۱۲	۰/۶۸۲	۳/۹۱۲	۰/۴۱	۵	فقدان الگوهای اقتصادی مقاومتی در توسعه و ساخت فضاهای ورزشی
۰/۰۰۱	۲۷/۳۶۳	۳۵۹	۰/۹۸۹	۰/۶۸۶	۳/۹۸۹	۰/۵۹	۱	نقش دولتمردان در توسعه فضاهای ورزشی
۰/۰۰۱	۲۱/۳۵۲	۳۵۹	۰/۷۹۱	۰/۷۰۳	۳/۷۹۱	۰/۶۳	۲	نبود تفکر نهادی و اجرای اقتصادی مقاومتی در بین مسئولان
۰/۰۰۱	۳۲/۶۹۳	۳۵۹	۱/۰۷۲	۰/۶۲۲	۴/۰۷۲	۰/۶۵	۳	حلقه پنج‌گانه توسعه اقتصادی
۰/۰۰۱	۳۲/۶۹۲	۳۵۹	۱/۰۷۱	۰/۶۲۱	۴/۰۷۱	۰/۷۲	۴	توجه به تحقیق و توسعه فضاهای ورزشی با تأکید بر اقتصاد مقاومتی
۰/۰۰۱	۲۲/۶۲۷	۳۵۹	۰/۸۳۴	۰/۶۹۹	۳/۸۳۴	۰/۴۷	۵	وجود درآمدهای اقتصاد نفتی

							در توسعه اماکن	
۰/۰۰۱	۲۵/۵۱۹	۳۵۹	۰/۹۰۳	۰/۶۷۱	۳/۹۰۳	۰/۶۴	۱	وجود قوانین بازدارنده
۰/۰۰۱	۲۱/۲۱۴	۳۵۹	۰/۸۲۴	۰/۷۳۷	۳/۸۲۴	۰/۶۸	۲	وجود فساد اقتصادی
۰/۰۰۱	۲۵/۱۹۱	۳۵۹	۰/۹۵۸	۰/۷۲۱	۳/۹۵۸	۰/۶۴	۳	عدم حمایت از تولیدات داخلی
۰/۰۰۱	۲۵/۶۹۹	۳۵۹	۰/۹۲۳	۰/۶۸۱	۳/۹۲۳	۰/۵۳	۴	عدم تمایل به خصوصی‌ساز ی فضاهای ورزشی
۰/۰۰۱	۲۱/۹۵۴	۳۵۹	۰/۸۹۹	۰/۷۷۷	۳/۸۹۹	۰/۶۱	۱	تدوین قوانین
۰/۰۰۱	۱۹/۵۵۹	۳۵۹	۰/۸۷۷	۰/۸۵۱	۳/۸۷۷	۰/۴۸	۲	توانمندسازی نیروی متخصص داخلی
۰/۰۰۱	۳۳/۴۷۴	۳۵۹	۱/۱۳۸	۰/۶۵۵	۴/۱۳۸	۰/۵۳	۳	مبارزه با فساد در ورزش
۰/۰۰۱	۲۸/۵۵۰	۳۵۹	۰/۹۷۲	۰/۶۴۶	۳/۹۷۲	۰/۴۱	۴	حمایت دولت از حضور بخش خصوصی در توسعه فضاهای ورزشی
۰/۰۰۱	۲۳۳۷	۳۵۹	۱/۰۷۳	۰/۵۴۶	۴/۰۷۳	۰/۴۹	۵	به‌روزرسانی و تقویت مهندسی ورزشی

عوامل مداخله‌گر

راهبردها

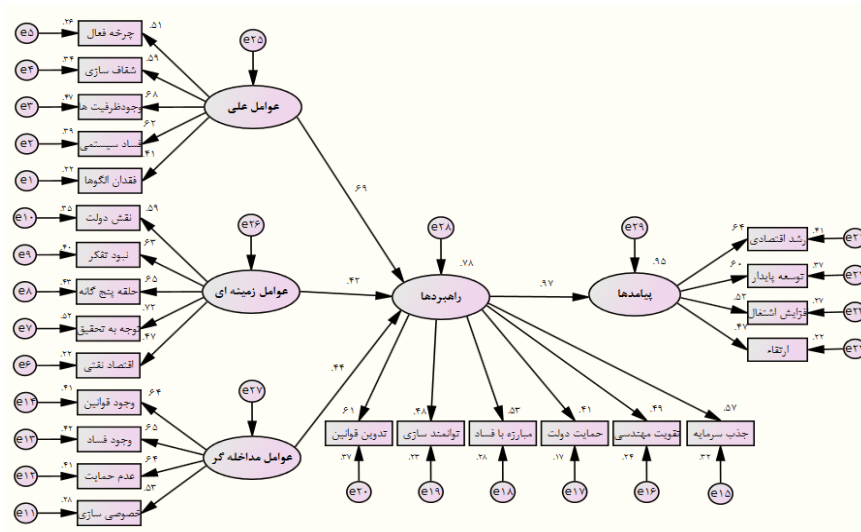
۰/۰۰۱	۳۱/۴۲۳	۳۵۹	۱/۱۸۳	۰/۷۱۴	۴/۱۸۳	۰/۵۷	جذب سرمایه	۶
۰/۰۰۱	۳۴/۵۶۶	۳۵۹	۱/۱۳۲	۰/۶۲۱	۴/۱۳۲	۰/۶۴	رشد اقتصادی با حمایت و خوداتکایی به تولید داخلی	۱
۰/۰۰۱	۳۴/۷۳۸	۳۵۹	۱/۱۱۰	۰/۶۰۶	۴/۱۱۰	۰/۶۰	توسعه پایدار	۲
۰/۰۰۱	۲۵/۸۶۱	۳۵۹	۰/۹۲۸	۰/۶۸۱	۳/۹۲۸	۰/۵۲	افزایش اشتغال با کارآفرینی و توفان فکری	۳
۰/۰۰۱	۲۶/۶۹۴	۳۵۹	۰/۹۲۷	۰/۶۵۹	۳/۹۲۷	۰/۴۷	ارتقا و پیشرفت مهندسی ورزشی کشور	۴

پایامدها

برای بررسی رابطه متغیرهای مشاهده پذیر با متغیرهای پنهان و رابطه متغیرهای پنهان با سازه اصلی از تحلیل عاملی مرتبه دوم در پژوهش استفاده شد که شکل ۱ مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم را نشان می‌دهد. براساس نتایج جدول ۳ شاخص‌های ارزیابی برازش مدل معادله ساختاری با توجه به دامنه مطلوب این شاخص‌ها در مجموع بیانگر این است که مدل مفروض تدوین شده توسط داده‌های پژوهش حمایت می‌شوند، به عبارت دیگر برازش داده‌ها به مدل برقرار است و تمام شاخص‌ها بر مطلوبیت مدل معادلات ساختاری دلالت دارند.

جدول ۳. شاخص‌های ارزیابی برازش مدل معادله ساختاری پژوهش

مدل	مأخذ	ارزش پیشنهادی	شاخص‌ها
۱/۸۰۸	هایدوک (۱۹۸۷)	$\leq 3/0$	X ² /d.f.
۰/۹۳۴	بوگوزی و یای (۱۹۸۸)	$\geq 0/9$	CFI
۰/۹۱۴	بنترلر و بونت (۱۹۸۰)	$\geq 0/9$	GFI
۰/۹۰۲	بنترلر و بونت (۱۹۸۰)	$\geq 0/9$	NFI
۰/۹۱۱	بنترلر و بونت (۱۹۸۰)	$\geq 0/9$	IFI
۰/۰۴۷	جاروانپا و همکاران (۱۹۹۹)	$\leq 0/08$	RMSEA

شکل ۱. مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم

جدول ۴. مقادیر بارهای عاملی مؤلفه‌های مدل نهایی

معرف	بار عاملی	سطح معناداری
چرخه فعال اقتصادی با ساخت اماکن ورزشی و برگزاری رویداد ورزشی	۰/۵۱	۰/۰۰۱
شفاف سازی	۰/۵۹	۰/۰۰۱
وجود ظرفیت‌های مختلف در توسعه فضاهای ورزشی	۰/۶۸	۰/۰۰۱
فساد سیستمی و مدیریتی	۰/۶۲	۰/۰۰۱
فقدان الگوهای اقتصادی مقاومتی در توسعه و ساخت فضاهای ورزشی	۰/۴۱	۰/۰۰۱
عوامل علی	۰/۶۹	۰/۰۰۱
نقش دولتمردان در توسعه فضاهای ورزشی	۰/۵۹	۰/۰۰۱
نبود تفکر نهادی و اجرای اقتصادی مقاومتی در بین مسئولان	۰/۶۳	۰/۰۰۱
حلقه پنج گانه توسعه اقتصادی	۰/۶۵	۰/۰۰۱
توجه به تحقیق و توسعه فضاهای ورزشی با تأکید بر اقتصاد مقاومتی	۰/۷۲	۰/۰۰۱

۰/۰۰۱	۰/۴۷	وجود درآمدهای اقتصاد نفتی در توسعه اماکن
۰/۰۰۱	۰/۴۲	عوامل زمینه‌ای
۰/۰۰۱	۰/۶۴	وجود قوانین بازدارنده
۰/۰۰۱	۰/۶۸	وجود فساد اقتصادی
۰/۰۰۱	۰/۶۴	عدم حمایت از تولیدات داخلی
۰/۰۰۱	۰/۵۳	عدم تمایل به خصوصی‌سازی فضاهای ورزشی
۰/۰۰۱	۰/۴۴	عوامل مداخله‌گر
۰/۰۰۱	۰/۶۱	تدوین قوانین
۰/۰۰۱	۰/۴۸	توانمندسازی نیروی متخصص داخلی
۰/۰۰۱	۰/۵۳	مبارزه با فساد در ورزش
۰/۰۰۱	۰/۴۱	حمایت دولت از حضور بخش خصوصی در توسعه فضاهای ورزشی
۰/۰۰۱	۰/۴۹	به‌روزرسانی و تقویت مهندسی ورزشی
۰/۰۰۱	۰/۵۷	جذب سرمایه
۰/۰۰۱	۰/۹۷	راهبردها
۰/۰۰۱	۰/۶۴	رشد اقتصادی با حمایت و خوداتکایی به تولید داخلی
۰/۰۰۱	۰/۶۰	توسعه پایدار
۰/۰۰۱	۰/۵۲	افزایش اشتغال با کارآفرینی و طوفان فکری
	۰/۴۷	ارتقا و پیشرفت مهندسی ورزشی کشور
پیامدها		

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش، تحلیل وضعیت عوامل مؤثر بر توسعه فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای مناسب مبتنی بر اقتصاد مقاومتی بود. از نظر دولت اقتصاد مقاومتی یعنی حرکت به سمت تولید داخلی، حمایت از تولید داخلی، تنظیم برنامه‌ها در جهت رونق اقتصادی در همه بخش‌ها از جمله بخش ورزش، با حفظ روند کاهنده تورم، ایجاد اشتغال مولد برای جوانان، تعامل سازنده با جهان و جذب سرمایه و فناوری‌های نوین به کشور که می‌توان از آنها به‌عنوان نکات مهم در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی نام برد (۴). طبق نتایج این پژوهش مؤلفه‌های استخراج‌شده از ۱۳۰ کد مستخرج از مصاحبه‌ها شامل ۵ متغیر اصلی، ۲۴ کد محوری و ۱۰۶ مفهوم بود.

به‌عبارتی شرایط علی که به معنای عوامل و شرایطی است و، بستر را برای دستیابی به توفیق در زمینه پدیده اصلی یعنی توسعه فضای ورزشی با تأکید بر اقتصاد مقاومتی فراهم می‌کنند، شامل پنج مقوله اصلی (چرخه فعال اقتصادی با ساخت اماکن ورزشی و برگزاری رویداد ورزشی، شفاف‌سازی، وجود ظرفیت‌های مختلف در توسعه فضاهای ورزشی، فساد سیستمی و مدیریتی و بالأخره فقدان الگوهای اقتصاد مقاومتی در توسعه و ساخت فضاهای ورزشی) و ۲۰ کد مستخرج از مصاحبه بود. همچنین در تحلیل وضعیت عوامل علی با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی تک‌نمونه می‌توان گفت وضعیت عوامل علی فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای توسعه آن با تأکید بر اقتصاد مقاومتی در شرایطی متوسط قرار گرفتند که با نتایج تحقیق افشاری (۱۳۹۶) که عنوان کرد لزوم شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی در ورزش می‌توان در گسترش و توسعه اقتصادی صنعت ورزش موفق شد و نتایج تحقیق لاتی و رضایی (۱۳۹۳) که عنوان کردند مسئله اقتصاد مقاومتی باید از سوی مسئولان و طرح‌ریزان اقتصاد کشور مورد توجه قرار گیرد تا آخرین حربه‌های غرب برای مقابله با نظام جمهوری اسلامی ایران با شکست روبه‌رو شود همسوس است. امروزه دولت‌ها برای شناسایی و جلوگیری از بروز فساد در حیطه ورزش نیازمند دقت و آفری هستند، چون فساد مسئله‌ای است که در صورت غفلت از آن به‌شدت مسری است و تمامی اجزای دولت و جامعه را در بر خواهد گرفت. در خصوص توسعه فضاهای ورزشی کشور صرف درخواست و اقدام اولیه در مبارزه با فساد کافی نیست و دولت وظیفه تدوین لوایح و مقررات با پیش‌بینی فساد را بر عهده دارد و هماهنگی با دستگاه قضایی مداخلات رسانه‌ها را در این مهم نیاز دارد. همچنین ایجاد ساختار فرهنگی لازم برای تغییر نگرش افراد برای پرهیز از اشکال فساد می‌تواند مؤثر باشد. در نتیجه بازنگری در قوانین و اصلاح ساختارهای

اداری به همراه تقویت ارکان بازرسی‌ها جزء مهم‌ترین اقدامات مقابله با فساد است. از راهکارهای مقاله با فساد خصوصی‌سازی در معنای درست آن است و این به معنای اختصاصی‌سازی و دولتی نگاه‌داشتن نیست و مهم است که بدانیم تا چه حد خصوصی‌سازی به کاهش فساد کمک می‌کند (۴). با توجه به مشکلات ناشی از عدم شفافیت در توسعه فضاهای ورزشی، به منظور شفاف‌سازی در راستای تأمین منابع مالی و قراردادهای راهکارهایی مانند تدوین و تنظیم قوانین، اجرای کامل قوانین و مقررات ابلاغ‌شده با تأکید بر لزوم شفافیت اطلاعات، ایجاد شرایط رقابت برای توسعه‌دهندگان فضای ورزشی، کاهش تصدی‌گرایی دولت و غیره تدوین و سیاست‌گذاری شود. از این رو پیشنهاد می‌شود تا با تدوین و بازنگری لوائح و مقررات در سازمان‌های ورزشی و پیش‌بینی فساد توسط دولت و هماهنگی با دستگاه قضایی صورت بگیرد. همچنین رسانه‌ها به منظور ایجاد ساختارهای فرهنگی لازم در نهادهای ورزشی به منظور تغییر نگرش افراد برای پرهیز از اشکال فساد مداخله کنند.

شرایط محیطی یا زمینه‌ای همان سازوکارهای فنی‌اند که زمینه لازم را برای اجرای راهبردهای مربوط مهیا می‌کنند و شامل پنج مقوله اصلی و ۲۳ کد مستخرج از مصاحبه‌ها می‌شوند و بیشتر از هر چیزی به نقش دولتمردان در توسعه فضاهای ورزشی، نبود تفکر نهادی و اجرای اقتصادی مقاومتی در بین مسئولان، حلقه پنج‌گانه توسعه اقتصادی، توجه به تحقیق و توسعه فضاهای ورزشی با تأکید بر اقتصاد مقاومتی و وجود درآمد‌های اقتصاد نفتی در توسعه اماکن تأکید دارند. همچنین در تحلیل وضعیت عوامل زمینه‌ای با توجه به نتایج به دست آمده از آزمون تی تک‌نمونه می‌توان گفت وضعیت عوامل زمینه‌ای فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای توسعه آن با تأکید بر اقتصاد مقاومتی در شرایط متوسطی قرار گرفتند که با نتایج تحقیق هنری و شهلائی (۱۳۹۰) که در بخش کیفی تحقیق عنوان کردند ۵ عامل کلی، ضعف عوامل حقوقی و قانونی، فقدان برنامه محوری، بی‌توجهی به تحقیق و توسعه عوامل اقتصادی و بی‌توجهی به اسناد بالادستی و در بخش کمی عامل حقوقی و قانونی با ۸۴ درصد بیشترین بار عاملی را داشت همسوست. تفکر نهادی و اجرایی و تبیین علمی در خصوص محورهایی که اقتصاد مقاومتی مطرح کرده، بسیار مهم است. اگر نظام علمی ورزش کشور در این زمینه آن‌طور که باید و شاید ورود پیدا کرده بود، نظام اجرایی ورزش هم خودبه‌خود مجبور بود به آنچه جامعه علمی ورزش کشور تبیین کرده است، تن بدهد. ایجاد تفکر نهادی و اجرایی همراه با تبیین علمی برای شکاف‌های موجود خیلی جدی گرفته نشده است. وقتی بنا بر این شده که اقتصاد مقاومتی بر شکاف‌های مشخص شده در اقتصاد تأکید کند و در جامعه‌ای که شرایط آن تغییر کرده، حساسیت ایجاد کند، باید این سیاست از طریق جامعه علمی و

مسئولان به نهاد اجرایی برسد. برای اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی ضمن شروع گفت‌وگوهای در دانشگاه‌ها باید تفکر نهادی و اجرایی اقتصاد مقاومتی در بین مسئولان رواج یابد و به نظام اجرایی تحمیل شود؛ بنابراین با ایجاد تفکر نهادی، تبیین علمی دولت نیز با ایفای نقش خود همراه با الزام اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در سازمان‌ها و اختصاص بخشی از درآمدهای نفتی به حوزه ورزش، می‌تواند مسیر توسعه فضاهای ورزشی را تسهیل بخشد. از این‌رو پیشنهاد می‌شود تا مرکز مطالعات و تدوین سیاست‌های اجرایی در حوزه اقتصاد مقاومتی ورزش کشور ایجاد شود و موضوع اقدام و عمل به این مجموعه سپرده شود تا از طریق گروه‌های کارشناسی و هسته‌های مطالعاتی و تحقیقاتی، در اسرع وقت در این زمینه، اقدامات عملی در هر رشته ورزشی و هر بخش ورزشی تدوین شود تا جامعه ورزش قبل از بقیه جوامع این کار را عملیاتی کند.

شرایط مداخله‌گر نیز شامل عوامل و نقش‌آفرینان بعد کلان و سطح جامعه یا فراتر از آن است که بر عملکرد سیستم موردنظر تأثیر می‌گذارد و در این پژوهش شامل ۴ مقوله اصلی و ۱۶ کد مستخرج از مصاحبه‌هاست که شامل وجود قوانین بازدارنده، وجود فساد اقتصادی، عدم حمایت از تولیدات داخلی و عدم تمایل به بهینه‌سازی فضاهای ورزشی است. همچنین در تحلیل وضعیت عوامل مداخله‌گر با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی تک‌نمونه می‌توان گفت وضعیت عوامل مداخله‌گر فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای توسعه آن با تأکید بر اقتصاد مقاومتی در شرایط متوسطی قرار گرفتند. که با نتایج تحقیق حسینی (۱۳۹۶) حاکی از این است که اولویت موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه فضاها و اماکن ورزشی شهر تهران به ترتیب اولویت عبارت‌اند از: موانع قانونی و حقوقی، مالی، مدیریتی، نیروی انسانی، اجتماعی و شناختی، اطلاعاتی و رسانه‌ای و انگیزشی همسو است. در دوران اقتصاد مقاومتی حمایت از تولید داخلی ضرورتی جدی است، از یک طرف باید فعالیت‌های تولیدی و بازرگانی و حتی نظام پولی و مالی کشور با نیازهای ناشی از اجرای اقتصاد مقاومتی و پیامدهای آن هماهنگ و همخوان شود و از طرفی باید اقتصاد ورزش کشور را متکی به توانمندی‌ها و ظرفیت‌های داخلی کرد. نیروی کار، منابع سرمایه‌ای، ابتکارات و خلاقیت‌ها، نگاه‌ها و نگرش‌ها و نظایر آن باید با الزامات اقتصاد مقاومتی هماهنگ شوند. در مسئله تولید باید نقش و اهمیت تأمین مواد اولیه، فناوری، تجهیزات و مسائلی مانند مبادلات اقتصادی و سرمایه‌ای را مدنظر داشت و برای آنها برنامه‌ای تبیین و تلاش کرد با بومی‌سازی برخی از آنها کشور را به سمت و سوی توسعه سوق داد. اقتصاد مقاومتی اجرا نخواهد شد، مگر اینکه به تولید داخلی توجه ویژه شود؛ اولویت‌های تولیدات ورزشی مشخص شود؛ از اقتصاد دانش‌بنیان و نوآور بهره کامل گرفته

شود؛ تولیدات غیرراهبردی محدود شود؛ نگاه‌ها از سیاسی به علمی تغییر کند. افزایش قابلیت‌ها، ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخل کشور و اتکا به آنها می‌تواند پایه‌های اقتصاد مقاومتی را مستحکم‌تر کند (۲۰). از این‌رو تدوین قوانین به‌منظور مقابله با فساد همراه با ایجاد انسجام و مشارکت مردمی در فضای رقابتی سالم با اعمال قدرت و حاکمیت قانونی می‌تواند به توسعه فضاهای ورزشی منجر شود. از طرفی از طریق توسعه اقدامات فرهنگی و راه‌اندازی انواع و اقسام کمپین‌های حمایت از تولید داخل با برنامه‌ریزی‌های منسجم و کارآمد، باید حس ملی‌گرایی نسبت به تولیدات داخلی به‌وجود آید. در کل اگر اعتماد به توانمندی‌های داخلی در مسئولان وجود نداشته باشد، ظرفیت‌های داخلی از بین می‌رود و زمینه نفوذ بیگانگان فراهم می‌شود (۱۲). از این‌رو پیشنهاد می‌شود دولت به کمک وزارت ورزش و جوانان و شهرداری‌ها با تدوین استانداردها، ضوابط خاصی را برای توسعه اماکن و فضاهای ورزشی فراهم کنند تا بخش خصوصی و مشارکت مردمی مایل به سرمایه‌گذاری در بخش تجهیز و ساخت اماکن ورزشی با توجه به اقلیم منطقه و پراکندگی جمعیتی باشند. همچنین پیشنهاد می‌شود تا از تولیدکنندگان داخلی در ورزش به‌منظور بهبود کیفیت ساخت‌وساز فضاهای ورزشی و تجهیزات و کالاهای آنها و در نتیجه افزایش توانمندی‌های داخلی در ورزش حمایت شود.

در قالب راهبردها در این پژوهش به ۶ مقوله اصلی و ۲۷ کد مستخرج از مصاحبه‌ها شامل تدوین قوانین، توانمندسازی نیروی متخصص، مبارزه با فساد در ورزش، حمایت دولت از حضور بخش خصوصی در توسعه فضاهای ورزشی، به‌روزرسانی و تقویت مهندسی ورزشی و جذب سرمایه تأکید شد. همچنین در تحلیل وضعیت راهبردهای مؤثر با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی تک‌نمونه می‌توان گفت وضعیت راهبردهای مؤثر فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای توسعه آن با تأکید بر اقتصاد مقاومتی در شرایط متوسطی قرار گرفتند که با نتایج تحقیق حسینی (۱۳۹۶) که عنوان کرد موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه فضاها و اماکن ورزشی شهر تهران به‌ترتیب اولویت عبارت‌اند از: قانونی و حقوقی، مالی، مدیریتی، نیروی انسانی، اجتماعی و شناختی، اطلاعاتی و رسانه‌ای و انگیزشی و نتایج تحقیق دوستی (۱۳۹۵)، که به این نتیجه دست یافت، ضعف در استفاده از مشوق‌های اقتصادی لازم برای ترغیب بخش خصوصی به مشارکت در ایجاد و توسعه ورزش ساحلی به‌عنوان مهم‌ترین مانع شناخته شده است، همسوست (۱۷). با توجه به گسترش دامنه خدمات دولتی در سال‌های اخیر، افزایش هزینه‌های عمومی، مسائل اقتصادی و همچنین افزایش جمعیت و روند سریع تغییرات در جهان امروز لازم است بهبود کارکرد سازمان‌های دولتی به‌عنوان امری حیاتی مورد توجه قرار گیرد. یکی از راه‌هایی که برای غلبه بر مشکلات

بخش عمومی پیشنهاد شده و به صورت گسترده طرفدار پیدا کرده، واگذاری کارها به بخش خصوصی است. به عبارت بهتر، یکی از اصول اقتصاد پویا و همچنین از پیش‌فاکتورهای توسعه اقتصادی کشورهای پیشرفته دنیا، «خصوصی‌سازی» است. مشارکت جدی بخش خصوصی در احداث و نگهداری فضاهای ورزشی و تجهیز آنها در سطح محلات با توجه به محدودیت منابع مالی و سایر مشکلات اجرایی در وزارت ورزش، شهرداری و دولت نقش آنها را پیش از پیش پررنگ‌تر می‌کند. معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری، یافتن منابع و سرمایه‌های داخلی به منظور اجرای طرح‌های توسعه، ساده‌سازی فرایند سرمایه‌گذاری و افزایش سرمایه از راهکارهای مهم جذب سرمایه است. از این رو پیشنهاد می‌شود تا برنامه‌ریزان و صاحب‌نظران، با توجه به نتایج این تحقیق اقدام به برنامه‌ریزی‌های منسجم و هماهنگ در حوزه اقتصاد مقاومتی در توسعه فضاهای ورزشی کنند. همچنین با جذب نیروی انسانی و مدیران ورزشی متخصص و متعهد در راستای پیشبرد اهداف اقدام کنند و در نهایت کارگروهی ویژه به منظور بررسی نیازها و زیرساخت‌ها در راستای توسعه فضای ورزشی و اجرای اقتصاد مقاومتی در ورزش کشور تشکیل شود. همچنین پیشنهاد می‌شود مدیران و متصدیان ساخت فضاهای ورزشی در زمینه تقویت و ارتقای دانش و توانایی نیروی‌های تحت سرپرستی خویش و به‌کارگیری نیروهای متخصص اقدام کنند. ضمن اینکه خود نیز در زمینه مباحث علمی علوم مدیریت و دانش‌های مربوطه همراه با به‌کارگیری اهداف اقتصاد مقاومتی در جهت ساخت و توسعه فضاهای ورزشی بکوشند.

با در نظر گرفتن همه این مقوله‌ها و توجه به نقش‌پذیری اقتصاد مقاومتی از توسعه فضای ورزشی، مقولات پیامد که نتیجه این فرایندند، شامل ۴ مقوله اصلی و ۲۰ کد مستخرج از مصاحبه‌ها شامل رشد اقتصادی با حمایت و خوداتکایی به تولید داخلی، توسعه پایدار، افزایش اشتغال با کارآفرینی و توفان فکری و ارتقا و پیشرفت مهندسی ورزشی کشور هستند. همچنین در تحلیل وضعیت پیامدها با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی تک‌نمونه می‌توان گفت پیامدهای وضعیت فضای ورزشی شهر تهران و ارائه راهکارهای توسعه آن با تأکید بر اقتصاد مقاومتی در شرایط متوسطی قرار گرفتند که با نتایج میر موزی (۱۳۹۱)، رضوی (۱۳۹۵) و سیف (۱۳۹۱) همخوانی دارد (۲۰، ۱۶، ۱۵). یکی از ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی تبدیل کشور از حالت واردکننده حداکثری به حالت واردکننده حداقلی و تبدیل آن به کشور صادرکننده محصولات غیرنفتی و غیروابسته و غیر متکی به نفت است. ایران دارای استعدادهای نیروی انسانی بی‌نظیر در دنیا، ظرفیت و پتانسیل بالقوه و آماده برای بالفعل شدن، مکتبی انسان‌ساز و مولد و مشوق و پویا و فعال است. شناخت این ظرفیت‌ها و به‌کارگیری آنها در اقتصاد مقاومتی بسیار اهمیت دارد.

در اقتصاد مقاومتی رویکرد کشور و جامعه به سمت ایجاد نهضت استعدادیابی و ظرفیت‌یابی درونی و استفاده از فرصت‌های موجود ملی است. نگاه توأم با تلاش و همت مضاعف و جهادگونه با تکیه بر کار و سرمایه ایرانی و حمایت از تولید ملی و کاهش آلودگی‌های اقتصادی است. نهضت تولید علم و دانش و به تبع آن تولید فناوری و به‌کارگیری فناوری و تجاری‌سازی دانش و استفاده حداکثری از شرکت‌های دانش‌بنیان و کارگاه‌های خصوصی کوچک و متوسط و هم‌افزایی علم و ثروت و حرکت به سمت خوداتکایی و تحقق خودکفایی کشور است؛ که در اقتصاد مقاومتی برجسته می‌شود تا تولید ملی بهینه گردد و کشور به خود متکی شده و از تک‌محصولی بودن خارج شود. در اقتصاد مقاومتی هیچ مسئول و مدیری نباید منتظر ابلاغ و فرمان از بالا برای رسیدن به خودکفایی و خوداتکایی باشد، بلکه هر کسی در هر جایی که هست، باید تلاش و مجاهدت کند تا به سمت خوداتکایی و خودکفایی با نگرش تولید ملی و حلی حرکت کند. در اقتصاد مقاومتی برای برداشتن گام‌های بلند در راستای پیشرفت کشور در حین مقاومت، توجه به کیفیت و قیمت و تنوع تولیدات داخل، اصلاح مدیریت‌های اجرایی و عملیاتی با نگرش رسیدن به خودکفایی و اتخاذ تدابیر لازم برای خوداتکایی در برخی زمینه‌ها لازم است. از طرفی تولید نیازمند زیرساخت‌هایی است و دولت به‌عنوان بستر ساز فضای کسب‌وکار باید تلاش کند که شرایط اولیه را برای سرمایه‌گذاران فراهم آورد، حمایت از سرمایه‌گذاران که بخشی از سرمایه‌های خود را صرف ساخت تجهیزات و فضاهای ورزشی در نقاط مختلف می‌کنند، حائز اهمیت است، چراکه وجود زیرساخت‌های ورزشی همچون استادیوم‌ها و سالن‌های ورزشی در پیشبرد اهداف ورزش همگانی و قهرمانی از سنین پایین تا سطوح حرفه‌ای، ملی و بین‌المللی بسیار مهم است. توسعه و تجهیز سالن‌ها و ورزشگاه‌ها با تولیدات ورزشی داخلی کشور، بستری را فراهم خواهد آورد تا صنعت کشور نیز پیشرفتی نشان دهد، میزبانی رویدادهای بزرگی مانند المپیک، جام‌های جهانی، مسابقات جایزه بزرگ، برای کشور منافع اقتصادی مثل افزایش ثروت، ایجاد اشتغال و فرصت‌های حضور در بازارهای جهانی دارد. از این رو پیشنهاد می‌شود تا از شرکت‌های دانش‌بنیان و بنگاه‌های خصوصی ورزشی کوچک و متوسط استفاده حداکثری شود و هم‌افزایی علم و ثروت صورت پذیرد. با توجه به تحقیقات پیشین و نتایج تحقیق و مبنای نظری می‌توان گفت که اقتصاد مقاومتی یعنی حرکت به سمت تولید داخلی، حمایت از تولید داخلی، تنظیم برنامه‌ها در جهت رونق اقتصادی در همه بخش‌ها به خصوص بخش ورزش همزمان با حفظ روند کاهنده تورم، ایجاد اشتغال مولد برای جوانان، تعامل سازنده با جهان و جذب سرمایه و فناوری‌های نوین به کشور که می‌توان از آنها به‌عنوان نکات مهم در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی نام برد. از این رو می‌توان گفت یکی از راه‌حل‌های مهم

در توسعه فضای ورزشی ایفای نقش دولت همراه با تدوین قوانین با ایجاد انسجام و مشارکت مردمی در فضای رقابتی سالم با اعمال قدرت و حاکمیت قانونی است؛ بنابراین مشارکت جدی بخش خصوصی در احداث و نگهداری اماکن ورزشی، تجهیز آنها در سطح محلات، با توجه به محدودیت منابع مالی و سایر مشکلات اجرایی وزارت ورزش و شهرداری‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است. نحوه مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای ورزشی در نهایت به گسترش اماکن ورزشی در فضای شهری و توزیع متعادل امکانات و وسایل تفریحی و ورزشی برای دسترسی تمام شهروندان به این فضا منجر می‌شود، بنابراین آگاهی از توان و محدودیت‌های بخش خصوصی، نحوه سرمایه‌گذاری آنها در ورزش، چگونگی مشارکت آن در بخش ورزش سبب می‌شود سازمان‌های دولتی در احداث و اداره فضاهای ورزشی و گسترش و تجهیز آن به مشارکت نهادهای خصوصی بهای بیشتری دهند. همچنین نظر به اهمیت ورزش و فعالیت بدنی، بخش خصوصی در مغایر با بخش دولتی بیش از پیش در روند ایجاد و اداره فضاهای ورزشی فعالیت داشته است. امید است نتایج این پژوهش گام مؤثری در راستای غنی‌سازی و اعتلای توسعه فضاهای ورزشی در جهت پیشبرد اهداف اقتصاد مقاومتی و حمایت از تولیدات و تجهیزات داخلی و هدایت متخصصان و مدیران ورزشی به سمت توسعه این فضاها با رویکرد اقتصاد مقاومتی باشد و الگویی در جهت رشد علمی توسعه این فضاها در کشور و راهنمایی برای مسئولان و مدیران و دولتمردان، در شرایط نامناسب اقتصادی کشور باشد.

منابع و مآخذ

1. Alidoust Ghahfarokhi, E. Jalali Farahani, M. Goudarzi, M. & Naderan, E. The cultural and social barriers to implement general policies of article 44 in Iran professional sport. *Sport Management Studies*. 2013, 5(20), 109-28... (In Persian).
2. Jalali Farahani, M. *Management of Sports Facilities, Facilities and Equipment*, University of Tehran Publications 2009. (In Persian).
3. Ajili, H. Resistance Economics in the System of World Political Economy. *Quarterly Journal of Political Science*. Ninth year. No. 2013. 24. P 87-105. (In Persian).
4. Bahmani, Y. *Checking impacts of privatization on measure of official corruption*. Master thesis University of Tehran. 2010. (In Persian).
5. Eschenfelder, M. J. & Li, M. *Economics of sport* (2nd Ed). Morgantown, WV: Fitness Technology. 2007.
6. Khalili, H. Economic resistance in resistance economics. *Journal of Karagah*, 2012. 2(20), 24-43. (In Persian).

7. Honari, Habib. Shahlaei, Javad. Ahmadi, Alireza. Moradi, Mehdi. The role of optimized sport space localization in fair distribution of sport centers and sport – city. 2011.
8. Habib. Shahlai Bagheri. Javad. Associate Professor of Sport Management, Allameh Tabatabai University, Tehran. Sport Management Studies 1979, pp. 59-78
9. Seyf, A. M. Proposed resistance model of the Islamic Republic of Iran (Based on the views of the Supreme Leader). Journal of Afagh and Security. 2011, 5(16), 124-42. (In Persian)
10. Khodadad Kashi, F. & Karimnia, E. The effect of economic and social factors on the success of sport in the Olympic games (2012-1996). Journal of Economic Modeling Research, 2016. 7(25), 43-67. (In Persian).
11. Malakoutian, M. Sport and Politics. Politics Quarterly: Journal of Faculty of Law and Political Science, 2009. 39(2), 301-31. (In Persian).
12. Ghasemi, Hamid; Parsipour, Solmaz; Sports, First National and International Congress of Sport Management, March 2010; University of Isfahan... (In Persian)
13. Morad, S.A. proposed Model of Implementation of Resistive Economy of the Islamic Republic of Iran (Based on the view of the Supreme Leader). The Afagh Security Journal, Fifth Year, No. 2012. 16, pp. 15-20. In
14. Mir Mirzi, Seyyed Hassan, "The Resistance Economy and Its Essentials (with Emphasis on the Supreme Leader's View), Islamic Economics, pp. 2012, 76-49, 47
15. Razavi, Seyyed Mohammad Hossein. Analysis of Privatization Policy in Iranian Sport with Emphasis on Championship Sport. PhD Thesis Tarbiat Modarres University. persiaN. 1383.
16. Pourkiani, Mohammad, "Assessing the Status of Sporting Facilities in Universities Across the Country", Institute for Physical Education and Sport Sciences. 2000
17. Khazaei. Ali. Master of Sport Management, Allameh Tabatabai University, Tehran. Sport Management Studies 1979, pp. 59-78
18. Ebrahimi, K. Spatial Analysis of Amol City Sports Areas Using GIS Geographic Information. 2008.
19. Seyf, A. M. Rahi Dehghi, M. & Morshedi, B. Resistive economy and banking: Concepts, experiences and indicators. Tehran: Supreme National Defense University Publishers. 2015. (In Persian).
20. Shabani, A. Study of the policies and strategies of the general sport of the comprehensive system of sports development in the country. (Unpublished master's thesis). Allameh Tabatabai University, Tehran. 2009. (In Persian)

Analyzing the Effective Factors of Tehran Sports Space Development and Providing Appropriate Solutions with an Emphasis on Resistance Economy

Sadegh Rezaei¹-Abolfazl Farahani*²- Ali Asghar Doroudian³- Ali Mohammad Safania⁴

1.Ph.D. Student of Sport Management, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran2.Professor, Faculty of physical Education, Payam-e-Noor University, Tehran, Iran3.Assistant Professor, Physical education department, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran4.Professor, Sport Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
(Received:08/03/2020 ; Accepted:10/06/2020)

Abstract

The purpose of this study was to analyze the factors affecting the development of Tehran's sports space and present appropriate solutions with an emphasis on resistance economy. The research method was mixed. Therefore, the qualitative part of the research was based on the grounded theory and the data was collected through semi-structured interviews with experts considering purposeful sampling method. Data was analyzed after the three coding steps according to the proposed model of Strauss and Corbin (1998). The quantitative part of the survey was followed by the qualitative one. The population was composed of 370 managers, club staff, and sports service recipients in Tehran who were selected by cluster, stratified and random sampling. The face validity of the questionnaire was evaluated by experts. Its content validity was assessed by factor analysis. The data was analyzed by confirmatory factor analysis and one sample t-test using Amos and SPSS software. The findings proved a strong influence of the capital attraction in sport. The effective indicators of empowering specialists, combating corruption in sports, codifying law, updating and strengthening sports engineering, and government support of the private sector in the development of sports spaces have been other solutions to influence central phenomenon. According to the results, the condition of all identified and effective factors to develop the sports space is in moderate level.

Keywords

Resistance Economics, Situation Analysis, Sport Space Development.

---

* Corresponding Author: E-mail; Dr.farahani608@gmail.com Tel: 09123596096